MALTA

QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI

Seduta tal-5 ta' Ottubru, 2007

Citazzjoni Numru. 317/2005

Kawża Nru: 38

Ċitazzjoni Nru: 317/05 JA.

A

-vs-

B

Il-Qorti;

Rat iċ-ċitazzjoni ppreżentata fid-29 ta' Settembru, 2005 li permezz tagħha l-attur espona bir-rispett:

Illi l-kontendenti żżewġu nhar is-Sibt l-14 ta’ April, 1984 fil-knisja parrokjali ta’ Lourdes, Raħal Ġdid, kif jidher mill-anness ċertifikat immarkat bħala Dok. “AM”;

Illi l-kunsens tal-kontendenti, jew wieħed minnhom, kien vizzjat b’difett serju ta’ diskrezzjoni tal-ġudizzju fuq il-ħajja miżżewġa, jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali tagħha, jew b’anomalija psikoloġika serja li tagħmilha impossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ bi ksur ta’ l-Artikolu 19(1)(d) tal-Kapitlu 255 tal-Liġijiet ta’ Malta;

Illi l-kunsens tal-partijiet jew waħda minnhom, inkiseb bl-esklużjoni pożittiva taż-żwieġ innifsu jew ta’ xi wieħed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa bi ksur ta’ l-Artikolu 19(1)(f) tal-Kapitlu 255 tal-Liġijiet ta’ Malta;

Illi l-kunsens tal-partijiet jew wieħed minnhom, inkiseb meta waħda mill-partijiet rabtet il-kunsens tagħha ma’ kondizzjoni li tirreferi għal futur bi ksur tal-Artkolu 19(1)(g) tal-Kapitlu 255 tal-Liġijiet ta’ Malta;

Tgħid għalhekk il-konvenuta għaliex m’għandhiex din l-Onorabbli Qorti:

1. Tiddikjara null u bla effett għall-finijiet u effetti kollha tal-liġi ż-żwieġ bejn il-kontendenti għar-raġunijiet suesposti, jew għal xi waħda jew iktar minn dawk ir-raġunijiet, skond l-Artikolu 19(1)(d), (f) u (g) tal-Kapitlu 255 tal-Liġijiet ta’ Malta.

Bl-ispejjeż kontra l-konvenuta nġunta in subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni ta’ l-attur maħlufa u l-lista tax-xhieda.

Rat in-nota ta’ l-eċċezzjonijiet tal-konvenuta ppreżentata fit-28 ta’ Ottubru, 2005 li permezz tagħha eċċepiet;

1. Illi t-talbiet attriċi huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u għandhom jiġu miċħuda bl-ispejjeż stante li ż-żwieġ ċelebrat bejn il-kontendenti huwa validu.

2. Salv eċċezzjonijiet ulterjuri.

Rat id-dikjarazzjoni tal-konvenuta maħlufa u l-lista tax-xhieda.

Rat l-atti proċesswali.

Rat l-affidavit ta’ l-attur u semgħetu in kontro-eżami.

Rat l-affidavit tal-konvenuta u semgħetha in kontro-eżami.

Rat l-affidavits ta’ omissis.

Rat l-affidavits ta’ omissis;

Rat in-nota ta’ l-osservazzjonijiet ta’ l-attur.

Rat il-verbal tas-seduta tal-25 ta’ Mejju, 2007 illi permezz tieghu l-kawża tħalliet għas-sentenza.

Ikkunsidrat;

Illi l-attur qed titlob l-annullament taż-żwieġ kontrattat bejn il-partijiet fl-14 ta’ April, 1984 a bażi tal-Kapitlu 255 tal-Liġijiet ta’ Malta. Il-konvenuta fin-nota ta’ l-eċċezzjonijiet tagħha opponiet għat-talba ta’ l-attur.

Għalhekk kif dejjem irretenew il-Qrati Maltin; “*F’materja ta’ żwieġ illi huwa ta’ ordni pubbliku, ma tistax tagħmilha daqshekk faċli li parti tirrepeti kliem il-liġi u l-parti l-oħra tammetti u b’hekk jirrendu ż-żwieġ annullabbli bl-iktar mod faċli u espedjenti. Hawn ma aħniex fil-kamp ta’ kreditu likwidu jew responsabilita’ ta’ xi kolliżjoni imma f’kamp l-iktar delikat u serju u l-Qorti ma tistax tħalli nies li kappriċċożament wara xi żmien ta’ żwieġ jiddeċiedu illi kellhom nuqqas ta’ diskrezzjoni fuq iż-żwieġ u meta jkollhom sieħba jew sieħeb ieħor jerġgħu jakkwistaw malajr din id-diskrezzjoni u jsiru maturi. Fejn jirriżultaw verament raġunijiet għall-annullament tiegħu l-istess żwieġ għandu jiġi annullat pero’ dan ma għandux ikun*

sabiex jiġu akkomodati l-kapriċċi ta' dak jew l-ieħor. Għalhekk il-kawżali għall-annullament għandha tirriżulta ċara u mingħajr dubbju." (Anna Tonna vs Alexander Tonna deċiża mill-Qorti ta' l-Appell fis-6 ta' Novembru, 1991).

L-artikli ċitati mill-attur jirrigwardjaw;

19 (1) (d) – vizzju tal-kunsens ta' xi parti li jkun b'difett serju ta' diskrezzjoni fuq il-ħajja miżżewġa jew fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali tagħha jew b'anomalija serja psikoloġika li tagħmilha impossibbli li dik il-parti taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ;

19 (1) (f) – il-kunsens inkiseb b'esklużjoni pożittiva taż-żwieġ innifsu jew xi element essenzjali tiegħu;

19 (1) (g) – il-kunsens kien miksub b'kondizzjoni li tirreferi għall-futur.

Mill-provi mressqa mill-attur il-Qorti assolutament ma jirriżultalha ebda kawżali minn dawk fuq ċitati. Meta wieħed jeżamina l-affidavit ta' l-attur isib li l-unika lanjanza tiegħu tista' tgħid illi huwa jirrealizza llum li għamel żball meta żżewweġ lill-konvenuta iżda l-Qrati tagħna kemm-il darba rritenew li din waħedha m'hijiex kawżali li tagħti lok għall-annullament.

Naturalment dwar x'ġara wara ż-żwieġ, dan hu immaterjali għall-kawża ħlief biex jitfa' dawl fuq l-istat ta' fatt ta qabel iż-żwieġ, iżda anke hawn, fil-fehma tal-Qorti ma hemm xejn li jindika li ż-żwieġ kien vizzjat. Il-partijiet kellhom it-tfal miż-żwieġ tagħhom u sseparaw legalment fl-2004 u għalhekk wara għoxrin sena żwieġ. Naturalment kien hemm disgwid bejn il-partijiet (fis-sens li finalment isseparaw) u kulħadd beda jgħix ħajtu. Iżda li wieħed jieħu dan bħala indikazzjoni li kien hemm xi kawżali għall-annullament ikun qed iġebbed l-istess kawżali żżejjed. Kif qalet il-Qorti tal-Appell fil-kawża Joseph Zammit vs Bernardette Zammit (27 ta' Jannar, 2006);

"*Irid mill-ewwel jiġi senjalat prinċipju fondamentali fil-liġi ċivili u cioe' li ż-żwieġ bejn il-kontendenti għandu jkun preżunt li jkun wieħed validu. Għalhekk huwa dover assolut ta' kull parti fil-kawża li tagħmel prova sodisfaċenti ta' l-allegazzjonijet rispettivi tagħha dwar l-allegazzjoni u cioe' li ż-żwieg huwa null għaliex l-oneru tal-prova huwa dejjem fuq spallejn min jallega.*

Is-sub-inċiż (d) fuq imsemmi jsemmi wkoll li ż-żwieġ ikun null jekk ikun affettwat b'anomalija psikoloġika serja u tagħmilha impossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ. Ta' min jenfasizza hawn li l-liġi tagħna tirrikjedi li l-anomalija psikoloġika tkun tali li tagħmilha impossibbli u mhux sempliċement diffiċli li wieħed jaqdi l-obligazzjonijet essenzjali taz-żwieġ jew inkella li jassumi l-istess obligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ.

Rigward id-disposizzjoni kontenta fis-sub-inċiż (f) fuq imsemmi biex dan id-difett ikun jirriżulta jkun jeħtieġ li jiġi provat sodisfaċentement li ż-żewġ partijiet jew waħda minnhom fil-mument ta' l-għoti tal-kunsens matrimonjali tkun eskludiet iż-żwieġ innifsu jew eskludiet element essenzjali tal-ħajja miżżewġa jew id-dritt għall-att taż-żwieġ u din l-esklużjoni tkun saret b'att pożittiv tal-volonta' ta' dik il-parti. Huwa evidenti li din id-disposizzjoni tirraviża sitwazzjoni ta' simulazzjoni u għandu jiġi enfasizzat li nullita' ta' żwieġ bażata fuq il-kawżali ta' simulazzjoni proprjament tkun teskludi kawżali bażata fuq nullita' ta' żwieġ minħabba nuqqas ta' esklużjoni ta' ġudizzju. L-inkompatibilta' bejn dawn iż-żewġ kawżali toħroġ mill-fatt li n-nuqqas ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju timplika inkapaċita' li wieħed jagħraf, jifhem u jirrifletti fil-waqt li l-kawżali tas-simulazzjoni teħtieġ li jkun hemm tali kapaċita' intellewali, proprju l-att pożittiv tal-volonta' li jwassal għas-simulazzjoni, totali jew parzjali. "

Minn eżami ta' l-affidavit ta' l-attur u l-provi l-oħra wieħed ma jsib imkien l-inkapaċita' imsemmija. Huwa minnu li l-partijiet kienu pjuttost żgħar meta żżewġu (l-attur tlieta u għoxrin sena u l-konvenuta wieħed u għoxrin sena), iżda

mill-banda l-oħra ma kinux tfal lanqas. Kif qalet il-Qorti fil-kawża Nicholas Agius vs Rita Agius (25 ta' Mejju, 1995); "*B'difett serju ta' diskrezzjoni tal-ġudizzju l-leġislatur ma riedx ifisser sempliċement kwalsiasi stat ta' immaturita; li parti jew l-oħra fiż-żwieġ tista' tkun fiha fil-mument li jingħata l-kunsens reċiproku. Li kieku l-leġislatur irrikjeda maturita' sħiħa u perfetta ftit jew addirittura ebda żwieġ ma kien ikun validu. In-nuqqas ta' discretio judicii hu kunċett ġuridiku intrinsikament marbut mal-kapaċita' ta' parti jew oħra fiż-żwieġ li tagħti l-kunsens liberu u xjenti tagħha għar-rabta taż-żwieġ.*" F'dan is-sens ġew deċiżi wkoll il-kawżi Angela Spiteri vs Joseph Spiteri (4 ta' Novembru, 1994), Robert Attard vs Josephine Attard (18 ta' Ottubru, 1995) u Janet Portelli vs Victor Portelli (14 ta' Awwissu, 1995).

Fil-kawża fl-ismijiet Mario Mizzi vs Maris Mizzi (15 ta' Novembru, 2005) il-Qorti tal-Appell ukoll qalet li; "*Biex ikun hemm in-nuqqas jew difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju irid ikun hemm l-inkapaċita' psikika jew kostituzzjonali (mhux neċessarjament anomlaija psikoloġika fis-sens mediku) li wieħed jagħraf u jirrifletti jew li jiddeċiedi liberament (jiġifieri mingħajr impulsi interni li jkunu neħħew il-liberta ta' l-għażla tal-persuna li tkun) fuq l-oġġett tal-kunsens matrimonjali.*" Kif ġia' ingħad mill-Qrati tagħna l-fatt li wieħed jinduna li ħa żball meta żżewweġ m'huwiex *per se* kawżali għall-annullament.

Anke fir-rigward ta' l-allegazzjoni ta' l-attur li ġie sforzat jiżżewweġ mill-konvenuta, din tidher għal kollox bla bażi; in fatti anke l-attur kellu xewqa li jingħaqad magħha fiż-żwieġ kif jixhdu l-ittri esebiti mill-konvenuta ma' l-affidavit tagħha. Jidher illi eventwalment u wara numru ta' snin ta' żwieġ, l-attur sab lil xi ħadd ieħor u din hija l-vera raġuni għaliex jixtieq jannulla ż-żwieġ. Il-kwistjoni li semma l-attr dwar it-talbiet finanzjarji li għamlet il-konvenuta meta bdew il-proċeduri ta' separazzjoni huma għal kollox normali li jiġru f'sitwazzjonijiet simili u mhux indikazzjoni li l-konvenuta żżewġet għal raġunijiet finanzjarji. Il-Qorti konvinta, bħal ma hija konvinta l-konvenuta, illi dakinhar li żżewweġ l-attur *kien jaf x'inhu jagħmel u ried jiżżewweġ* (affidvit tal-konvenuta a fol 54 tal-proċess).

Għal dawn il-mottivi kollha l-Qorti tiċħad it-talba attriċi bl-ispejjeż kontra l-istess attur.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------